የሰ/መ/ቁ. 56118

ኅዳር 16 ቀን 2003 ዓ.ም.

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ

ተሻገር ገ/ሥላሴ

ብርሃኑ አመነው

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች ፡- የኢት/ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን - ነ/ፈጅ አቶ ዓለምሰገድ ፍትህአወቅ ቀረቡ፡፡

ተጠሪ ፡- ወ/ሮ ወርቅነሽ ወ/ማርያም በሌለበት የሚታይ

መዝገቡ የተቀጠረው ለምርመራ ሲሆን፤ መርምረን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

ይህ የሰበር ጉዳይ የቀረበው የአ/አበባ ከተማ ማኅበራዊ ፍ/ቤቶች አመልካች የኢትዮጵያ ኤሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን ተከራካሪ የሆነበትን ጉዳይ ተመልክተው ለመወሰን የሚያስችል ሥልጣን አላቸው ወይስ የላቸውም? የሚለውን ጭብጥ ለጉዳዩ አግባብነት ካላቸው ሕጎች ጋር አገናዝቦ ለመተርጎም ሲባል ነው፡፡

የጉዳዩም መነሻ የአሁን ተጠሪ የስልክ አገልግሎት ክፍያና የስልክ ቀፎ እንዲመለስለት አመልካች ክስ መሥርቷል፡፡ በክሱ የተካተተውም የገንዘብ መጠን ከብር 5000.00 በታች በመሆኑ ለአዲስ አበባ ከተማ ማኅበራዊ ፍ/ቤት አቅርቧል፡፡

ክሱ የቀረበለት ፍ/ቤት በጉዳዩ ላይ ሁለቱንም ወገኖች ካከራከረ በኂላ የመጨረሻ ወርሃዊ ክፍያ ስለመፈፀሙ ደረሰኝ ከቀረበ ከዚህ ወር በፊት ላሉት አገልግሎቶች ተገቢው ክፍያ እንደተፈፀመ ይቆጠራል የሚለውን መሠረት አድርጎ ወስኖበታል፡፡

የአዲስ አበባ ከተማ ይግባኝ ሰሚው ፍ/ቤትም ይህንኑ ውሣኔ በማጽናት ስላሰናበተው የሰበር አቤቱታውን ለአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤቶች ሰበር ሰሚ ችሎት አቅርቧል፡፡

ይኸው ሰበር ሰሚው ችሎትም ወደ ጉዳዩ ዘልቆ ከመግባቱ በፊት ክሱ በአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤቶች ቀርቦ ሊታይ የሚገባው ነው ወይስ አይደለም? የሚለው የሥልጣን ጉዳይ በቅድሚያ ሊመረመር የሚገባው ነጥብ መሆኑን ጠቅሶ የአሁን አመልካች በፌዴራል መንግሥቱ የተመዘገበ አካል ነው፡፡ ይህን መሰል ወገን ተከራካሪ የሆነበትን ጉዳይ ተመልክተው የመዳኘት ሥልጣን ያላቸው የፌዴራል ፍ/ቤቶች ስለመሆናቸው በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 5/6/ ሥር ተመልክቷል፡፡

ስለሆነም የፌዴራል የሆነውን ጉዳይ የአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤቶች ተመልክተው ለመወሰን ከሕግ የመነጨ ሥልጣን የላቸውም በማለት በየደረጃው የተሰጠውን ውሣኔ ሽሮ አሰናብቷል፡፡

ይህ የሰበር አቤቱታ የቀረበውም ይህ ከላይ የተጠቀሰው ትርጉም በአዋጅ ቁጥር 361/95 ለማኅበራዊ ፍ/ቤቶች የተሰጣቸውን ሥልጣን ያገናዘበ አይደለም በሁለቱም አዋጆች ላይ ሥልጣንን በሚመለከት ግጭት አለ እንኳ ቢባል አግባብነት ያለውን አተረጓጎም ልንከተል ይገባል፡፡ ከዚህ አንፃር ከዚህ ቅደም ተከተል አንፃር ለጉዳዩ ተፈፃሚነት ያለው አዋጅ ቁጥር 361/95 እንጂ አዋጅ ቁጥር 25/59 አይደለም፡፡ ስለሆነም የሕግ ስህተቱ ይታረምልን በማለት ነው፡፡

እኛም በዚህ የሰበር ቅሬታ መነሻ ጉዳዩን መርምረናል፡፡

የፌዴራል ፍ/ቤቶች የወል የፍትሐብሔር ሥልጣንን በሚደነግገው በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 5/6/ መሠረት በጉዳዩ የተካተተው የገንዘብ መጠን ምንም ይሁን ምን በፌዴራል መንግሥቱ የተመዘገበ የንግድ ድርጅት ወይም ማኀበር ተከራካሪ የሆነበትን ማናቸውም ጉዳይ ተቀብለው ለማስተናገድ ብቸኛ ሥልጣን ያላቸው የፌዴራል ፍ/ቤቶች ናቸው፡፡ ከሥልጣን ጋር በተያያዘ ሥራ ላይ የሚገኘው የሕግ ዘርፍ ይህ ብቻ ቢሆን ኖሮ ይህ ጉዳይ በፌዴራል ፍ/ቤቶች ሥልጣን ሥር ሊወድቅ የሚቻል ስለመሆኑ ባላከራከረ ነበር፡፡

ይሁን እንጂ የአ/አበባ ከተማ ፍ/ቤቶችን ለማደራጀት በወጣው አዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 50 ላይ ደግሞ ተከራካሪ ወገን ማንም ይሁን ማን እስከ ብር 5000.00 ሊደርስ የሚችለውን የገንዘብ ክርክር ጉዳይ በአ/አበባ ከተማ ሥር እስከተነሣ ድረስ የአ/አበባ ከተማ ማህበራዊ ፍ/ቤቶች ተቀብለው ለመወሰን ሥልጣን የተሰጣቸው በመሆኑ ከላይ ከፍ ሲል በአዋጅ ቁጥር 25/85 የተመለከተውን ድንጋጌ ከዚሁ አዋጅ ይዞታ ጋር ተገናዝቦ ሊታይ ይገባዋል፡፡ በሁለቱም አዋጆች መሠረት አሁን የቀረበውም ጉዳይ ለየትኛው የፍ/ቤት አደረጃጀት ሊቀርብ ይገባዋል? የጉዳዩ ባለቤት ማን ነው? የሚል ጥያቄ ከተነሣ አንድ ወጥ የሆነ ምላሽ አያገኝም፡፡ በሁለቱም ሕጎች መካከል ቅራኔ እንዳለ እንረዳለን፡፡ ይህም ከሆነ ጉዳዩን ተቀብሎ ለማስተናገድ ሥልጣን የሚኖረው በአንደኛው መስመር የተደራጀው ፍ/ቤት ሊሆን ስለሚገባው ይህንኑ ለይቶ ለመወሰን ተገቢውን የሕግ አተረጓጎም ዘዴ መከተል የግድ ይላል፡፡ ከእነዚህም የአተረጓጎም ዘዴዎች መከተል አንዱ አንድን ጉዳይ ይኸውም ክርክር ያስነሳውን ጉዳይ ተቀብሎ ለመወሰን ሥልጣን ያላቸው የትኞቹ ፍ/ቤቶች ናቸው የሚለውን አስመልክቶ በእኩል ደረጃ በሚገኙ ሕጎች /አዋጆች/ በተለያዩ ሁኔታ ደንግገው ከተገኙ ከጊዜ ቅደም ተከተል አንፃር በኋላ የወጣው ሕግ ከፊተኛው በልጦ ተፈፃሚነት ይኖረዋል የሚለው የትርጉም መርህ በመሆኑ ጉዳዩ በአዋጁ ቁጥር 361/95 ሥር የሚታቀፍ ሆኖ እናገኘዋለን፡፡ በተለይም በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 5/6/ ድንጋጌ መሠረት ይህን መሰል ጉዳይ በፌዴራል ፍ/ቤቶች ሥር እንደሚወድቅ እየታወቀ ሕግ አውጪው ዘግይቶ ሥልጣንን የገንዘብ መጠን ወሰን አበጅቶ በሌላ አነስተኛ የፍርድ መድረክ ሥር ቀርቦ እንዲታይ ማድረጉ በክርክር ምክንያት የሚወጣው ወጪና የሚባክነው ጊዜ ክርክሮች ከያዙት የገንዘብ መጠን ጋር የተመጣጠነ ሊሆን እንደሚገባው ታሳቢ በማድረግ የፌዴራል ፍ/ቤቶችን ሥልጣን ቀንሶ ለመስጠት ሲባል የወጣ ሕግ መሆኑን ያመለክታል በተለይም ይህንኑ የትርጉም መስመር ይበልጥ የሚያጠናክረው የፌዴራል ፍ/ቤቶች ሥልጣን ተፈፃሚ ከሚሆንበት ከድሬደዋ ከተማ ጋር በተያያዘ የድሬዳዋ ከተማ ቻርተርን ለማቋቋም በወጣው በአዋጅ ቁጥር 416/96 አንቀጽ 41 ሥር ስለ ቀበሌ ማኀበራዊ ፍ/ቤቶች ሥልጣን ሲደነገግ ከተላላፊ የገንዘብ ሰነዶች እና ከኢንሹራንስ ጉዳይ በቀር ሌሎች ግምታቸው እስከ ብር 2500.00 ድረስ ያሉትን ገንዘብ ነክ ክርክሮች ለማየት ሥልጣን ያላቸው የማኀበራዊ ፍ/ቤቶች ናቸው በማለት ከዚህ

ቀድሞ በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 5 ሥር የፌዴራል ጉዳይ መሆኑን ለመለየት መነሻ ከሆኑት 10 ንዑስ ጉዳዮች መካከል ተላላፊ የገንዘብ ሰነድና የኢንሹራንስ ጉዳዮች ሊያስነሱ ከሚችሉት የተወሳሰበ የሕግ ጥያቄ አንፃር ሁለቱን ብቻ በመለየት የፌዴራል ሆነው እንዲቀሩ በሌሎች ጉዳዮች የሚነሳው ክርክር ግን ግምቱ እስከ ብር 2500.00 እስካልበለጠ ድረስ ከፌዴራል ፍ/ቤቶች ወጥተው በድሬዳዋ ከተማ ቀበሌ ማኀበራዊ ፍ/ቤቶች እንዲታዩ መደረግ በገንዘቡ መጠን ትይዩ የሚታይበትን ፍ/ቤት እና የክርክር ደረጃ ለመለየት ሆን ተብሎ የወጣ ሕግ መሆኑን አስረጂ ነው፡፡

የአዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 50 ይዘት ከዚሁ ተለይቶ የሚታይ ሆኖ አላገኘነውም፡፡

በመሆኑም ከሥልጣን አደላደል አንፃር የሕግ ጥበቃ የተደረገለት የአሁን አመልካች ሥልጣን አለው በማለት በቀበሌ ማኀበራዊ ፍ/ቤት የቀረበው ጉዳይ በፌዴራል ፍ/ቤቶች እንጂ በአ/አበባ ፍ/ቤቶች ሥልጣን ሥር የሚወድቅ አይደለም በሚል የአ/አበባ ከተማ ፍ/ቤቶች ሰበር ሰሚ ችሎት የሰጠው ትርጓሜ ሕጎቹ ከወጡበት ዘመን አንፃርም ሆነ የሕግ አውጪውን ሃሣብ ከመፈለግ አንፃር ሊሰጥ የሚገባውን የሕግ አተረጓጎም ዘይቤ ያልተከተለ ስለሆነ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ አግኝተነዋል፡፡

<u>ው ሣ ኔ</u>

1. የአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤቶች ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁ. 12124 በ12/6/2002 ዓ.ም. የተሰጠውን ውሣኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ ሽረናል፡፡
2. ክርክር ያስነሳው ጉዳይ በመጀመሪያ ደረጃ ከአዲስ አበባ የቀበሌ ማኀበራዊ ፍ/ቤት ሥልጣን የሚጀምር ስለሆነ ከቀበሌ ማኀበራዊ ፍ/ቤት ጀምሮ በየደረጃው የተሰጡትን ውሣኔዎች በማገናዘብ ለአሁን አመልካች የሰበር አቤቱታ መነሻ የቀረበለትን ጉዳይ መርምሮ ተገቢውን ፍርድ እንዲሰጥበት በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 341 መሠረት ወስነናል፡፡

በዚህ ሰበር ደረጃ ግራ ቀኙ ያደረጉት ክርክር ስላስለከተለው ወጪና ኪሣራ ግራ ቀኙ ይቻቻሉ፡፡

መዝገቡ ተዘግቷል፡፡

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት፡፡

ነ/ዓ